

Quickscan natuurtoets

Wijnbergen het Oosten in Doetinchem

In opdracht van gemeente Doetinchem

Colofon

Quickscan natuurtoets Wijnbergen het Oosten in Doetinchem

Opdrachtgever	Gemeente Doetinchem
Contactpersoon	Mevr. K. Wopereis
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2094
Auteur	Ing. R. Top
Controle	Ing. R. Boerboom
Publicatiedatum:	03 maart 2020
Foto voorblad	Plangebied (foto: R. Boerboom)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel.....	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied	5
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2.4 Geplande werkzaamheden	6
3 Beschermd status plangebied	8
3.1 Gebiedsbescherming	8
3.2 Natuurnetwerk Nederland	8
3.3 Natura 2000.....	10
4 Beschermd soorten plangebied.....	13
4.1 Methode	13
4.2 Resultaten	14
5 Wet natuurbescherming.....	28
6 Conclusie.....	33
Bijlage 1 Impressie plangebied.....	35
Bijlage2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	36
Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten.....	44

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets blijkt dat voor de geplande activiteiten het uitvoeren van een aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is voor eekhoorn, kamsalamander, kerkuil, kleine marterachtigen, poelkikker, ransuil, rugstreeppad, sperwer, steenmarter, steenuil en vleermuizen.

Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet rekening worden gehouden met (overige) broedvogels. Versturende werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen (globaal tussen 15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd.

Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet in het kader van de zorgplicht tevens rekening worden gehouden met (overige) grondgebonden zoogdieren en amfibieën.

Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden door stikstofdepositie zijn niet op voorhand uit te sluiten. Een AERIUS-berekening zal moeten uitwijzen of er significante negatieve effecten zijn. Het plangebied ligt niet in het GNN. De kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen worden niet aangetast door de geplande inrichting. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de plannen om woningbouw te realiseren in het projectgebied 'Wijnbergen het Oosten' in Doetinchem. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van gemeente Doetinchem. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna en voerde veldonderzoek uit op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Er zijn plannen voor woningbouw in het plangebied 'Wijnbergen het Oosten' ten hoogte van de Doetinchemseweg/Wijnbergseweg/Torontostraat in Doetinchem. Mevrouw Wopereis is namens de gemeente Doetinchem betrokken bij deze plannen en heeft aan Staring Advies gevraagd om de quickscan natuurtoets uit te voeren.

Bij een ruimtelijke ontwikkeling moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, aangetoond worden dat er geen sprake is van aantasting van beschermd natuurgebieden en beschermd plant- en diersoorten. Om in te schatten wat het effect van de plannen is op beschermd natuurgebieden en beschermd soorten wordt een quickscan natuurtoets uitgevoerd.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan natuurtoets is om snel te inventariseren of door de geplande activiteiten schade kan ontstaan aan beschermd natuurgebieden en beschermd flora of fauna. Wanneer dit het geval is wordt vervolgens geadviseerd over het noodzakelijk vervolgonderzoek en eventuele procedurele vervolgstappen.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie:	Doetinchemseweg/Wijnbergseweg/Torontostraat
Plaats:	Doetinchem
Gemeente:	Doetinchem
Provincie:	Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied betreft een gedeelte van het natuurpark Kapperskolk, bestaande uit extensief beheerd grasland, ruigte, (braam)struweel en verschillende boomgroepen en bosschages, in de bebouwde kom van Doetinchem (zie figuur 1). Door het plangebied lopen een aantal half verharde wandelpaden. Het gebied heeft relatief veel gradiënten tussen (matig) voedselarm en voedselrijk, tussen vochtig en droog en tussen extensief en intensief beheerde en gebruikte terreindelen. De opgaande groenstructuren bestaan hoofdzakelijk uit soorten als zwarte els, schietwilg, ruwe berk, zomereik, gewone es, zoete kers en gewone esdoorn, met in de struiklaag onder andere rode kornoelje, Gelderse roos, eenstijlige meidoorn, hazelaar, braam sp. en wilde liguster. Het oude bosgedeelte aan de noordzijde van het plangebied kent een afwisseling van allerlei loofbomen, naaldbomen en cipressen. De open terreindelen bestaan uit een kruidenrijke matig voedselrijke vegetatie. De ondergroei van de bosschages bestaat uit algemene soorten van voedselrijke omstandigheden. In de meest zuidwestelijke hoek van het plangebied is een poel aanwezig. Net buiten het plangebied, aan de zuidzijde is een watervoerende sloot aanwezig (zie figuur 2 en bijlage 1). Bebouwing is niet aanwezig in het plangebied.

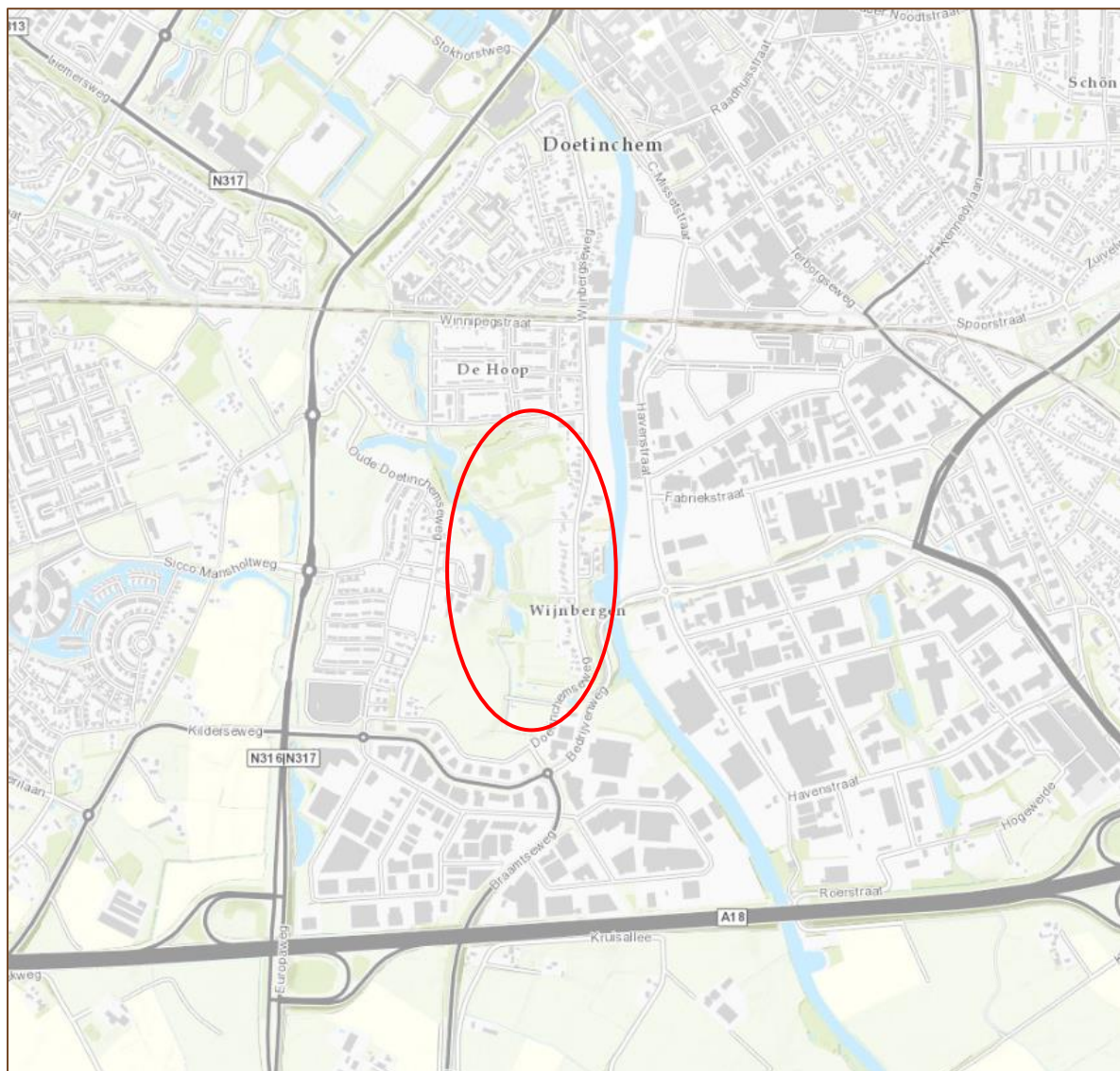
Het plangebied grenst aan de noordzijde aan de Torontostraat, aan de zuidzijde aan een paardenwei en braakliggend terrein, aan de westzijde aan de Kapperskolk met bijbehorende oeverzones en aan de oostzijde aan de woningen met bijbehorende tuinen aan de Doetinchemseweg/Wijnbergseweg. De Oude IJssel stroomt op circa 100 meter afstand van het plangebied.

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstorend effect van de geplande activiteiten op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied, wordt bepaald door de overige delen van het natuurpark Kapperskolk, een aantal woonerven en infrastructuur (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

Er zijn plannen voor woningbouw in het kader van de realisatie van woonwijk 'Wijnbergen het Oosten'. Dit bouwplan is onderdeel van het woningbouwproject 'Wijnbergen'. Dit woningbouwproject is voor de economische crisis opgestart en deels gerealiseerd. Door de economische crisis heeft een deel van de realisatie van dit project vertraging opgelopen. Inmiddels is er weer dermate veel woningbehoefte dat de realisatie van het deelproject 'Oosten' opnieuw opgestart wordt op de gronden die hiervoor reeds bestemd zijn. Er wordt uitgegaan van een gevarieerd woningbouwprogramma voor 130-170 woningen. Het stedenbouwkundig programma van eisen moet nog geactualiseerd worden. Hierna komt er meer duidelijkheid over de exacte aantallen woningen en wordt er een stedenbouwkundig plan opgesteld met een kaart van de verkaveling.

Figuur 1. Globale ligging het plangebied (rood). Bron: Provincie Gelderland (2020).

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied (blauw) met daarbinnen het plangebied (rood). Bron: Google Earth (2020).

3 Beschermd status plangebied

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Conclusie

Het plangebied ligt niet in het NNN. De kernkwaliteiten van het NNN worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

3.2.2 Gelders Natuurnetwerk

De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland worden in de provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk genoemd. In het Gelders Natuurnetwerk komen twee natuurcategorieën voor: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzones (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het

type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

3.2.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet in het GNN of in een GO (zie figuur 3). De Oude IJssel, ten oosten van het plangebied is aangewezen als bestaande natuur binnen het GNN. Ook natuurgebied De Zumpe, ten oosten van het plangebied is aangewezen als bestaande natuur binnen het GNN. Rondom de bebouwde kom van Doetinchem liggen nog een aantal bos- en natuurgebieden die zijn aangewezen als bestaande natuur. Tussen deze gebieden liggen verschillende GO's. Ten zuiden van het plangebied ligt een GO. Deze GO vormt een ecologische verbindingszone tussen Landgoed Slangenburg en overige bos- en natuurgebieden ten oosten van Doetinchem met het Bergherbos (zie figuur 3).

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk, bron: Provincie Gelderland 2020.

3.3 Natura 2000

3.3.1 Conclusie

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in of nabij een Natura 2000-gebied. Door de afstand tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en overige Natura 2000-gebieden worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven verwacht door directe verstoringsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering.

Ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als verontreiniging, verdroging, geluidsverstoring of lichtverstoring zijn op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van stikstofdepositie. Een AERIUS¹-berekening zal uitwijzen of er significante negatieve effecten zijn.

3.3.2 Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.3 Plangebied

In het plangebied vindt woningbouw binnen de bebouwde kom van Doetinchem plaats. Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Nederlandse Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt op ruime afstand van het plangebied, vanaf circa 12 kilometer (zie figuur 4). Overige Nederlandse Natura 2000-gebieden, waaronder 'Veluwe', 'Landgoederen Brummen' en 'Stelkampsveld' (niet afgebeeld) liggen op een nog grotere afstand, vanaf ruim 16 km. Het Duitse Natura 2000-gebied 'Hetter-Millingen Bruch' (niet afgebeeld) ligt eveneens op ruime afstand, vanaf circa 11 km. Door de aard en de omvang van de activiteiten en door de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en overige Natura 2000-gebieden worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven van desbetreffende Natura 2000-gebieden verwacht door directe verstoringsbronnen als oppervlakteverlies en versnippering.

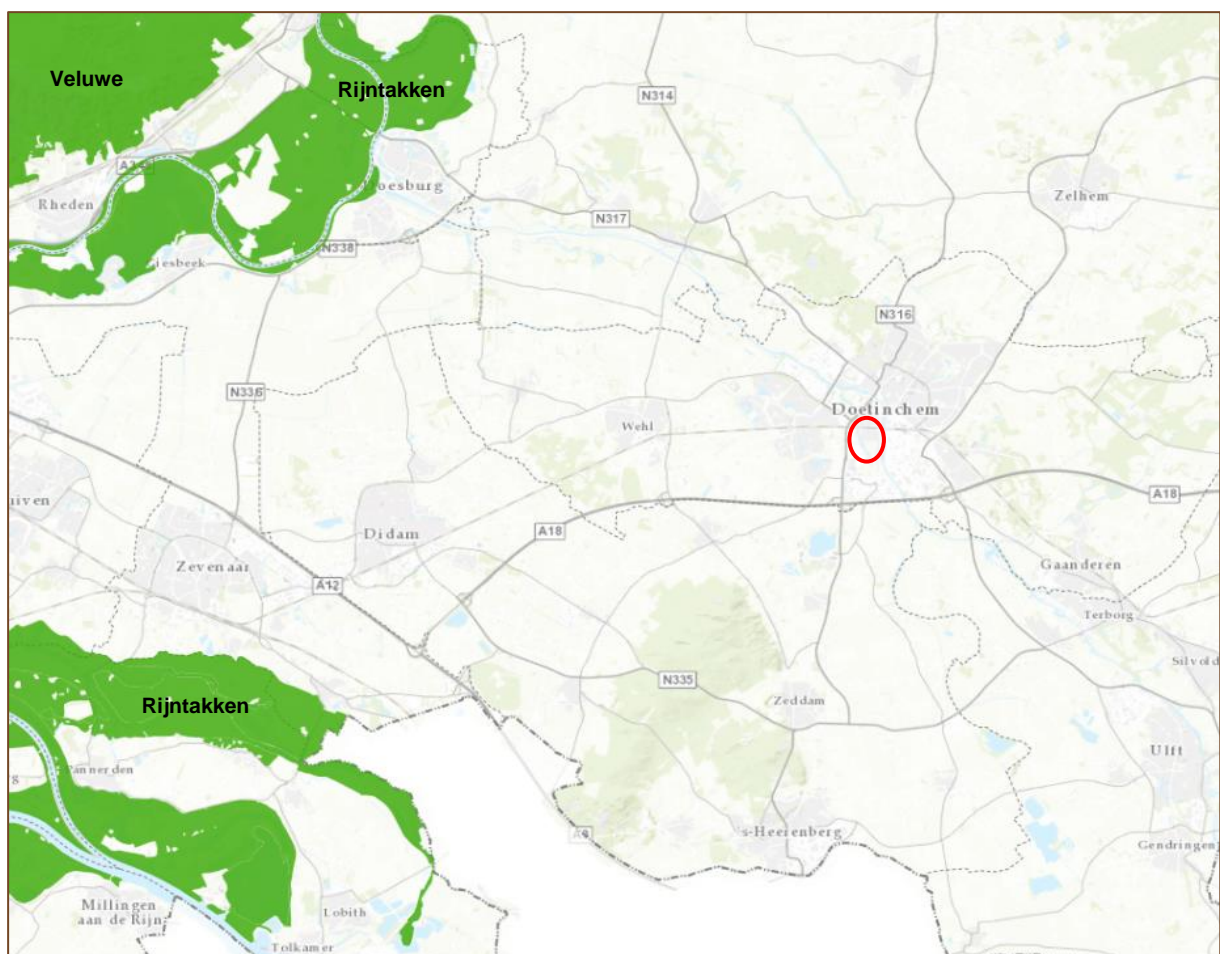
Ook van negatieve effecten door indirecte verstoringsbronnen, zoals geluid, licht, trillingen, verdroging en verontreiniging, is geen sprake door de ruime afstand en het ontbreken van

¹ Het rekeninstrument berekent de stikstofdepositie als gevolg van projecten en plannen op Natura 2000-gebieden. Voor alle gebieden en sectoren AERIUS rekent voor alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en voor alle sectoren die stikstof uitstoten, waaronder landbouw, industrie en verkeer & vervoer.

een ecologische verbinding met het plangebied. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat er door de ontwikkeling sprake is van negatieve effecten door stikstofdepositie.

Stikstofdepositie

Stikstof is één van de grootste uitdagingen bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. In veel Natura 2000-gebieden, waaronder ook 'Rijntakken' en 'Veluwe', is de overbelasting door stikstofdepositie een obstakel voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat daarbij om de gevolgen van stikstofdepositie afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie op voor stikstofgevoelige habitats. Een aantal van de habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden 'Rijntakken' en 'Veluwe' zijn gevoelig voor depositie van stikstof (bron: "Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (038)" en "Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057)").

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden 'Rijntakken' en 'Veluwe' (groen). Bron: Provincie Gelderland 2020.

Aanlegfase

De tijdelijke toename van verkeer en het gebruik van mobiele werktuigen tijdens de bouwfase (ook bekend als aanlegfase), kunnen resulteren in extra emissie van stikstof op nabijgelegen gevoelige habitats (bron: Handreiking woningbouw en AERIUS). Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie zijn zonder AERIUS-berekening niet op voorhand uit te sluiten.

Gebruiksfase

Onder de gebruiksfase wordt de situatie verstaan na afronding van de aanlegfase. De stikstofuitstoot wordt in deze fase bepaald door de aantrekkende werking van het verkeer en de emissie van de woningen, die afhankelijk is van de aard van de woningen. Mogelijk is er tijdens de gebruiksfase sprake van extra emissie van stikstof op nabijgelegen gevoelige habitats. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie zijn niet op voorhand uit te sluiten. Er dient cijfermatig onderbouwd te worden dat er geen sprake is van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden middels een AERIUS-berekening. De AERIUS-berekening voor woningbouw moet uitgevoerd worden voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase (bron: Handreiking woningbouw en AERIUS). Een AERIUS-berekening is derhalve noodzakelijk.

4 Beschermden soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFF is voor het onderzoeksgebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Boerboom	1	07-02-2020	08.30 uur	Bewolkt, droog, 3°C, wind 0-1 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het onderzoeksgebied geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied en omgeving melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen hier of in de omgeving wel een territorium bezetten, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de NDFF vermelde buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespindief zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bosmuis, egel, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn en steenmarter¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, otter, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van het voorkomen van de volgende beschermde amfibieën- en reptielensoorten:

- Nationaal beschermde soorten: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker¹.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van het voorkomen van enkele beschermde ongewervelde diersoorten:

- Nationaal beschermde soorten: beekrombout en grote weerschijnvlinder.

¹ Deze soorten zijn in de provincie Gelderland, met uitzondering van de hermelijn en steenmarter, vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

De open terreindelen bestaan uit een kruidenrijke, matig voedselrijke vegetatie met kenmerkende soorten als jakobskruiskruid, peen, knoopkruid, boerenwormkruid, wilde cichorei, duizendblad, gewoon biggenkruid en algemene grassen. Plaatselijk groeien in en net buiten het plangebied soorten die afkomstig zijn uit een ooit ingezaaid bloemenmengsel. Het betreft zeldzame (niet beschermde) soorten als steenanjer, veldsalie, wilde marjolein, blaassilene, heemst, ijzerhard en welriekende agrimonie. De ondergroei van de bosschages bestaat uit algemene soorten van voedselrijke omstandigheden, zoals grote brandnetel, look-zonder-look, geel nagelkruid, gewone vogelmelk, klimop, stinkende gouwe en fluitenkruid.

Aan de oostrand van het plangebied is de zeldzame gifsla aangetroffen (zie foto 1). Deze plant heeft geen beschermde status in de Wet natuurbescherming.

De NDDF (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten voor de omgeving van het plangebied. Ook tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen in het plangebied. Beschermde plantensoorten worden niet verwacht omdat er geen geschikte groeiomstandigheden zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek.

Foto 1. Gifsla (foto: R. Boerboom).

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied en de directe omgeving de volgende vogelsoorten waargenomen: aalscholver, appelvink, boomklever, boomkruiper, buizerd, ekster, gaai, groenling, grote bonte specht, grote Canadese gans, houtduif, huismus, ijsvogel, koolmees, meerkoet, merel, sperwer, staartmees, Turkse tortel, vink, waterhoen, wilde eend, winterkoning, zanglijster en zwarte kraai. In het struweel, de boomgroepen en de bosschages in het plangebied en de directe omgeving kunnen algemene soorten als houtduif, merel, winterkoning en zanglijster broeden. Op korte afstand buiten het plangebied zijn bomen aanwezig met geschikte nestlocaties voor diverse bosvogels als boomklever en grote bonte specht.

Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespendif, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn de buizerd, huismus en sperwer waargenomen in het plangebied en de directe omgeving.

Buizerd

Tijdens het veldbezoek is een buizerd waargenomen in een boom in het plangebied (zie foto 2). Er zijn echter geen (recent) gebruikte nesten of andere gebruikssporen (prooiesten, veren, uitwerpselen, braakballen, etc.) aangetroffen van de buizerd. Broedgevallen zijn ook niet bekend uit het plangebied en de directe omgeving (bron: NDFF). De aanwezige bomen bieden waarschijnlijk te weinig rust en dekking om als nestlocatie voor de soort te fungeren. Mogelijk foerageert de buizerd zo nu en dan in of nabij het plangebied. Rondom het plangebied zijn echter voldoende alternatieven voorhanden voor wat betreft foerageergebied. Het plangebied is niet van essentieel belang voor de soort.

Foto 2. Rustende buizerd in het plangebied (foto: R. Boerboom).

Ransuil en sperwer

Tijdens het veldbezoek is een sperwer waargenomen in een bosstrook net ten noorden van het plangebied. Verder is er uit 2019 een waarneming bekend van een roepende jonge ransuil uit hetzelfde bosperceel (eigen waarneming R. Boerboom). Dit deel van het onderzoeksgebied, dat bestaat uit een ouder bosperceel met een gevarieerd bomenbestand, is potentieel geschikt als broedlocatie voor de ransuil en sperwer (zie figuur 5). In de bomen in en rondom het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen, maar nesten van ransuil en sperwer zijn niet uit te sluiten. Een roestplek van de ransuil is niet aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving.

Gierzwaluw en huismus

Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van de gierzwaluw en huismus bekend (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn huismussen waargenomen bij enkele woningen aan de Doetinchemseweg en Torontostraat. De mussen broeden op deze locaties vermoedelijk onder de dakpannen van de aanwezige woningen. Vanuit de wijk 'De Hoop', ten noorden van het plangebied zijn in 2019 83 broedpaar van de huismus en 4 broedpaar van de gierzwaluw bekend (bron: biodiversiteitsonderzoek in de wijk 'De Hoop', K. van der Spek). Gierzwaluwen zijn tijdens het veldbezoek (februari) nog niet in Nederland aanwezig. Gierzwaluwen en huismussen zijn koloniebroeders die hun verblijfplaatsen doorgaans hebben in bebouwing. Nestlocaties liggen vaak in ruimtes tussen dakpannen en het dakbeschot, achter dakgootbekisting of in scheuren of spleten van muren van gebouwen. In het plangebied is geen sprake van bebouwing en derhalve zijn er geen geschikte nestlocaties aanwezig voor deze soorten. De aangetroffen huismussen vertoonden geen binding met het plangebied, maar het plangebied kan incidenteel wel door huismussen worden gebruikt als foerageergebied. Er is echter geen sprake van aantasting van een essentieel leefgebied.

Grote gele kwikstaart

De NDFF meldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de grote gele kwikstaart. Vrijwel alle waarnemingen betreffen foeragerende en overvliegende exemplaren die terug te voeren zijn op een groenstrook met enkele vijvers langs de Bedrijvenweg, gelegen op circa 500 meter ten oosten van het plangebied. In Nederland broedende grote gele kwikstaarten hebben hun leefgebied bij snelstromende en meanderende beken. Nestlocaties zijn onder andere holle oevers met boomwortels en bouwwerken, zoals sluizen, stuwen en watermolens. In het onderzoeksgebied ontbreekt het aan geschikte broedlocaties voor de grote gele kwikstaart en er zijn geen broedlocaties van de grote gele kwikstaart bekend in de omgeving van het plangebied. Het plangebied is geen (essentieel) leefgebied voor deze soort. Sporadisch kan een foeragerende, overvliegende of rustende grote gele kwikstaart in het onderzoeksgebied aangetroffen worden.

Kerkuil

De kerkuil is niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied. Net buiten het plangebied bevinden zich een aantal schuren en loodsen die potentieel geschikt zijn als

nestlocatie voor de kerkuil. Deze vallen buiten het plangebied. Er zijn in het onderzoeksgebied geen kerkuilen en (verse) sporen als braakbalen, uitwerpselen, veren en prooiresten in het plangebied zelf aangetroffen. Ook zijn er geen speciale nestkasten voor de kerkuil aanwezig in het plangebied zelf. Het plangebied is echter wel geschikt als foerageergebied voor de kerkuil. Door de aanwezigheid van geschikte verblijfplaatsen net buiten het plangebied, is niet uit te sluiten dat het plangebied tot het functioneel leefgebied van de soort behoort.

Ooievaar

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de ooievaar bekend. Broedgevallen zijn niet bekend uit het plangebied en de directe omgeving (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is de soort niet waargenomen in het plangebied en de directe omgeving. In het plangebied bevinden zich geen ooievaarsnesten. Het plangebied is ook niet van belang als leefgebied voor de soort.

Roek

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele roekenkolonies bekend, waarvan de dichtstbijzijnde zich in een bomengroep aan de Europaweg bevindt (bron: NDFF). De roeken foerageren hoofdzakelijk op de omliggende agrarische percelen. Tijdens het veldbezoek zijn geen recent gebruikte roekennesten aangetroffen in het plangebied. Alle roekenkolonies binnen de gemeente Doetinchem worden jaarlijks gemonitord. Vanuit het plangebied zijn geen roekenkolonies bekend (bron: gemeente Doetinchem). Het plangebied is plaatselijk geschikt als foerageergebied voor de roek, maar niet van essentieel belang voor de functionaliteit van de nestlocaties van in de omgeving broedende roeken.

Steenuil

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn vanuit de NDFF waarnemingen van deze uilensoort bekend. De soort heeft een territorium ten noordwesten van het plangebied, in het Canadapark. Hier is in 2019 nog succesvol gebroed (bron: o.a. eigen waarnemingen R. Boerboom en biodiversiteitsonderzoek in de wijk 'De Hoop', K. van der Spek). Ook is een broedgeval van de soort bekend op een boerenerf aan de Doetinchemseweg, net ten westen van het plangebied, aan de overzijde van de Kapperskolk. Hier heeft de soort in ieder geval tot en met 2018 nog gebroed (bron: NDFF). Het ideale leefgebied van de soort wordt bepaald door een open tot halfopen landschap met een afwisselend korte en verruigde vegetatie, erven met bebouwing, beplanting, tuinen, moestuinen en weilandjes met vee. Hierbij is het belangrijk dat er geschikte nestlocaties zijn in de omgeving, en dat er een gevarieerd prooiaanbod is in het territorium, danwel de directe omgeving, zoals muizen, regenwormen en insecten. Door de aanwezigheid van half natuurlijk grasland en relatief veel gradiënten met ruigten en verspreide boomgroepen is het onderzoeksgebied geschikt als foerageergebied voor de steenuil. Het foerageergebied van de steenuil is, naast de vaste rust- en verblijfplaats, eveneens strikt beschermd.

Vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties van overige jaarrond beschermde vogelsoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikte broedgelegenheden.

- Boom met holten
- Nest eekhoorn
- Geschikte verblijfplaats marters
- Potentiele nestlocaties ransuil en sperwer

Figuur 5. Aangetroffen holle bomen, eekhoornnesten en potentiële verblijfplaatsen marters en nestlocaties ransuil en sperwer.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn relatief veel sporen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen in het plangebied, zoals molshopen, graafsporen en wissels van konijnen, muizenholletjes en enkele eekhoornnesten. Verder zijn er diverse houtstapels, takkenhopen en een grote bult snoeiafval aanwezig, welke geschikte verblijfplaatsen bieden voor kleine marterachtigen, zoals bunzing, hermelijn en wezel. De NDFF bevestigt de aanwezigheid van een deel van deze soorten voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Gebruik door soorten als eekhoorn, haas, steenmarter, bunzing, wezel, konijn en diverse muizensoorten is te verwachten.

Voor deze soorten geldt, met uitzondering van de bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenmarter en wezel, in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Bunzing, hermelijn en wezel

Na de provincie Noord-Brabant en Noord-Holland zijn ook in de provincie Gelderland per 1 maart 2019 de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel niet meer vrijgesteld in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat bij bepaalde activiteiten onderzocht dient te worden of deze activiteiten schadelijk kunnen zijn voor de rustplaatsen van deze kleine marterachtigen of dat dieren worden gedood.

De NDFF meldt het voorkomen van de hermelijn voor de omgeving van het plangebied. Het plangebied, bestaande uit een natuurpark met veel gradiënten zoals elkaar afwisselende delen met struweel, ruigten en bosschages, is geschikt als leefgebied voor bunzing en andere kleine marterachtigen als hermelijn en wezel. Geschikte verblijfplaatsen van deze soorten zijn aanwezig in de vorm van takkenhopen, konijnenholen, stapels hout, ruigte en dichte struwelen (zie foto 3 t/m 6 en figuur 5).

Foto 3 t/m 6. Geschikte verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen in het plangebied (foto's: R. Boerboom).

Eekhoorn

Van de eekhoorn zijn alleen de vaste verblijfplaatsen (boomnesten) beschermd. Er zijn tijdens het veldbezoek drie vermoedelijke eekhoornnesten aangetroffen, waarvan één binnen het plangebied (zie foto 7) en twee net erbuiten (zie figuur 5). Ook is een eekhoorn waargenomen, net ten noorden van het plangebied (zie foto 8). Het gebied is door de aanwezigheid van (oudere) bospercelen geschikt als leefgebied voor de eekhoorn.

Foto 7. Boomnest van een eekhoorn (foto: R. Boerboom).

Foto 8. Waargenomen eekhoorn tijdens het veldbezoek (foto: R. Boerboom).

Otter

Bij de Oude IJssel, ten oosten van het plangebied, zijn sporen (spraints) van de otter gevonden (bron: NDFF). In de Oude IJssel leven sinds een aantal jaren otters, mede door de uitzetting van een ottermannetje in 2012 bij Doesburg (bron: Zoogdiervereniging VZZ). Sporen van de otter worden verspreid over de gehele Oude IJssel en enkele aangrenzende wateren aangetroffen. Vanuit het plangebied zijn geen waarnemingen van (sporen van) otters bekend. De otter is gebonden aan open water en bijbehorende oeverzones met voldoende rust en schuilmogelijkheden. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied door de afstand tot de Oude IJssel en het ontbreken van voldoende rust in het natuurpark.

Steenmarter

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van steenmarters gevonden of steenmarters waargenomen. De steenmarter is echter hoofdzakelijk 's nachts actief. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes, takkenhopen en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Het plangebied heeft geen bebouwing en biedt met de aanwezige takkenhopen slechts beperkte mogelijkheden voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor de steenmarter (zie foto 3 t/m 6 en figuur 5). De aanwezigheid van gradiënten zoals elkaar afwisselende delen met struweel, ruigten en bosschages, maakt het plangebied wel geschikt als leefgebied voor de steenmarter. Van de steenmarter zijn diverse waarnemingen bekend rondom het plangebied en het is niet uit te sluiten dat ook het plangebied behoort tot het leefgebied van steenmarters, mogelijk met vaste rust- en verblijfplaats.

Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). De bospercelen, met name het oudere deel aan de noordkant van het plangebied, kan geschikte verblijfplaatsen bieden voor boombewonende vleermuissoorten zoals de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Hier zijn enkele bomen met holten aanwezig (zie foto 9 en figuur 5).

Door de afwezigheid van bebouwing worden geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten, zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, niet verwacht.

De parkachtige inrichting van het plangebied maakt het gebied geschikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten, zoals de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Doordat er weinig alternatieven in de directe omgeving zijn, is het plangebied mogelijk een essentieel foerageergebied voor een

of meerdere vleermuiskolonies die in de nabijheid van het plangebied hun verblijfplaats hebben. Bomenrijen en bosranden in en langs het plangebied kunnen dan ook onderdeel zijn van essentiële vliegroutes van vleermuizen.

Foto 9. Een van de bomen met holten net buiten het plangebied (foto: R. Boerboom).

Amfibieën

Amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Deze zijn echter op het moment van het veldbezoek (februari) grotendeels niet waar te nemen. De NDFF meldt de beschermde bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Open water is aanwezig langs de randen van het plangebied in de vorm van een sloot en poel aan de zuidkant en de Kapperskolk aan de westkant. Deze wateren worden vermoedelijk als voortplantingswater gebruikt door deze amfibieënsoorten. Het plangebied is geschikt als landhabitat voor de genoemde soorten. Ook is het plangebied plaatselijk geschikt als landhabitat voor de strikt beschermde kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad.

Kamsalamander

Deze strikt beschermde soort is niet bekend vanuit het plangebied en de directe omgeving. De soort is wel bekend van een aantal locaties in de ruime omgeving van het plangebied. Het betreft onder andere De Zumpe, de Kruisbergsche Bossen, landgoed Slangenburg, het Wehlse Bos, en de woonwijk de Huet (bron: NDFF). De poel en de sloot langs de zuidrand van het plangebied zijn geschikt als voortplantingswater voor deze soort. Aangrenzende extensieve graslanden en houtige beplantingen binnen het plangebied zijn geschikt als landhabitat voor de soort. Het voorkomen van landhabitat van de kamsalamander is hier niet op voorhand uit te sluiten.

Poelkikker

Op diverse locaties in het buitengebied van Doetinchem en aan de rand van de bebouwde kom komt de strikt beschermde poelkikker voor. Ook vanuit natuurpark Overstegen in de stad is de soort bekend (bron: NDFF). De soort is in dit deel van de Achterhoek een vrij algemene soort (meded. amfibieëdeskundige J. Stronks). Vanuit het plangebied zelf is de soort niet bekend. Echter zijn de poel en de sloot langs de zuidrand van het plangebied geschikt als voortplantingswater voor deze soort. Aangrenzende extensieve graslanden en houtige beplantingen binnen het plangebied zijn geschikt als landhabitat voor de soort. Het voorkomen van de poelkikker is niet op voorhand uit te sluiten.

Rugstreepad

Vanuit verschillende locaties langs de Oude IJssel, in de ruime omgeving van het plangebied, is de strikt beschermde rugstreepad bekend (bron: NDFF). De rugstreepad is een bewoner van zandige terreinen met dynamische omstandigheden, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en zand- en steengroeven (Kennisdocument rugstreepad, 2017). Rugstreepadden beschikken over het vermogen om binnen afzienbare tijd nieuwe geschikte locaties te koloniseren. Het plangebied is plaatselijk geschikt als leefgebied voor de rugstreepad, door de aanwezigheid van open en vergraafbaar zand, in combinatie met geschikte voortplantingswateren, zoals de poel en sloot in de zuidrand van het plangebied en de Kapperskolk net buiten het plangebied. Ook het braakliggende terrein ten zuidwesten van het plangebied is door de aanwezigheid van open zand en pioniervegetatie geschikt als leefgebied voor de soort. De soort is niet op voorhand uit te sluiten in het plangebied.

Overige strikt beschermde soorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied of de geïsoleerde ligging van het plangebied tot bekend verspreidingsgebied van deze soorten.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Dit is ook niet te verwachten aangezien reptielen op het moment van het veldbezoek in winterslaap zijn. Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van reptielen (zie paragraaf 4.2.1). Zonbeschenen bos- en greppelranden met structuurrijke vegetatie van heidestruiken of open, grazige vegetaties met pijpenstrootje ontbreken in het plangebied,

waardoor het voorkomen van beschermde reptielen als hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis uitgesloten is. Beschermde reptielensoorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied en de geïsoleerde ligging van het plangebied tot bekend verspreidingsgebied van soorten als hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis. Het plangebied is plaatselijk geschikt als leefgebied voor de ringslang, maar vanuit de ruime omgeving zijn geen waarnemingen van de soort bekend. Door de geïsoleerde ligging van het plangebied en het ontbreken van waarnemingen van de soort, is het voorkomen van de beschermde ringslang hier uitgesloten.

Vissen

In de meest zuidwestelijke hoek van het plangebied is een poel aanwezig. Deze poel valt vermoedelijk 's zomers droog. Permanent open water ontbreekt in het plangebied, waardoor het voorkomen van (beschermde) vissen uitgesloten is.

Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. Deze zijn echter op het moment van het veldbezoek (februari) grotendeels niet waar te nemen. De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van het voorkomen van een beschermde libellensoort, de beekrombout en van de grote weerschijnvlinder (zie paragraaf 4.2.1). Het plangebied is mogelijk ook geschikt voor de beschermde vlindersoort grote vos.

Beekrombout

Vanuit de NDFF is een waarneming bekend van de beekrombout van de oever van de Kapperskolk, net ten westen van het plangebied. De beekrombout wordt in uiteenlopende typen stromende wateren aangetroffen met een voorkeur voor traag stromende laaglandbeken. Van belang is de aanwezigheid van zuurstofrijk water en onbegroeide zandige substraten. Dit biotoop is in het plangebied niet aanwezig. De aangetroffen beekrombout betreft waarschijnlijk een rondzwervend exemplaar. Het plangebied is niet geschikt als voortplantingsbiotoop of essentieel leefgebied voor de beekrombout.

Grote vos

Vanuit de NDFF zijn enkele waarnemingen bekend van de grote vos uit een gebied ten oosten van Doetinchem. Grote vossen worden de laatste jaren steeds vaker waargenomen in Nederland en in 2019 is er ook op diverse plaatsen voortplanting vastgesteld van deze zeldzame soort (bron: De Vlinderstichting). Onbekend is of de soort zich ook in of rond Doetinchem voortplant. Als waardplant worden breedbladige wilgensoorten, zoete kers of iepen gebruikt, die op een warme, beschutte plaats staan. Net buiten het plangebied staan wel geschikte waarden, met name langs de oevers van de Kapperskolk, ten westen van het plangebied en in de bosranden van het bosperceel ten noorden van het plangebied. In het plangebied zelf wordt geen voortplanting van de soort verwacht.

Grote weerschijnvlinder

Vanuit de NDFF zijn enkele waarnemingen bekend van de grote weerschijnvlinder uit de randgebieden van Doetinchem, waaronder één waarneming ten westen van het

plangebied. Dit betreft een waarneming van een zwervend imago in een tuin (bron: NDFF). Deze vlindersoort is voor het leefgebied afhankelijk van oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes met wilgen, waarbij diverse wilgensoorten de waardplanten vormen voor de rupsen. Door het ontbreken van dit leefgebied wordt er geen populatie van deze soort in het plangebied verwacht. Incidenteel kan een rondzwervend exemplaar in het plangebied aangetroffen worden.

Overige beschermde ongewervelde diersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikte leefgebieden.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

In dit hoofdstuk wordt vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie. Vervolgens wordt bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Deze effecten worden getoetst aan de verbondsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1 en 2). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiomstandigheden. Uit de NDFF blijken ook geen waarnemingen van beschermde plantensoorten. Ten oosten van het plangebied is wel de zeldzame plantensoort gifsla waargenomen, maar deze is niet beschermd. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Door de geplande activiteiten is er waarschijnlijk sprake van fysieke aantasting van vogelnesten en verstoring van broedvogels. Er vinden namelijk ruimtelijke ingrepen plaats en ten behoeve van de bouw van woningen worden bomen, struiken en struwelen, welke geschikt voor broedvogels, verwijderd.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

In het plangebied en direct hieraan grenzend bevinden zich geschikte groenstructuren en nestgelegenheden voor de ransuil en sperwer, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. De overige delen van het plangebied kunnen fungeren als foerageergebied voor deze soorten en daarmee onderdeel zijn van het functioneel leefgebied. Indien deze verblijfplaatsen of nesten aanwezig zijn in het plangebied, is het aannemelijk dat deze door de geplande activiteiten, namelijk woningbouw, verstoord of fysiek aangetast zullen worden.

Het plangebied behoort mogelijk tot het essentiële leefgebied van de kerkuil en steenuil. Beide soorten broeden mogelijk op korte afstand van het plangebied, waardoor het plangebied onderdeel is van het functioneel leefgebied. Door de geplande woningbouw gaat er mogelijk een essentieel foerageergebied van deze soorten verloren.

Derhalve is aanvullend onderzoek noodzakelijk om vast te stellen of de kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel leefgebied hebben in het plangebied en de directe omgeving. Gericht onderzoek naar het voorkomen van deze soort dient uitgevoerd te worden middels de onderzoeksprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus en de richtlijnen uit de BMP-handleiding van SOVON. Hiervoor dienen meerdere avond- en dagbezoeken in de periode maart t/m juli uitgevoerd te worden. Indien uit het aanvullend onderzoek blijkt dat deze soorten aanwezig zijn, is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals de in de NDFF vermelde soorten buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek worden niet verwacht in het plangebied. Voor overige jaarrond beschermde vogelsoorten is het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het aanvragen van ontheffing niet noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde zoogdiersoorten waargenomen in het plangebied. Wel zijn sporen van de beschermde soorten konijn en mol aangetroffen. Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als foerageer- of leefgebied door enkele algemene beschermde soorten als bunzing, eekhoorn, egel, hermelijn, konijn, mol, steenmarter, wezel en algemene muizensoorten. Voor deze soorten zoogdieren geldt, met uitzondering van de bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenmarter en wezel, in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen.

Bunzing, hermelijn en wezel

Deze kleine marterachtigen zijn strikt beschermd in de provincie Gelderland. Het voorkomen is ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn en de functionaliteit hiervan aangetast wordt, bijvoorbeeld door het verwijderen van de verblijfplaats, verstoring of aantasting van het leefgebied. Verblijfplaatsen kunnen takkenhopen of konijnen- of knaagdierholten zijn, welke in het plangebied op een aantal locaties aanwezig zijn. Mogelijk bevinden zich in het plangebied dus vaste rust- en verblijfplaatsen van de bunzing, hermelijn of wezel. Om vast te stellen of deze soorten

daadwerkelijk voorkomen op deze locaties, zal een inventarisatie uitgevoerd moeten worden middels de richtlijnen zoals opgesteld in de “handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming” (bron: zoogdiervereniging). Voor het vaststellen van deze soorten zijn verschillende inventarisatie-methoden mogelijk (zie tabel 2). Indien meerdere soorten (kunnen) worden verwacht is een combinatie van methoden wenselijk, bijvoorbeeld cameraval en sporenbuis. De apparatuur dient geplaatst te worden in de meest kansrijke landschapselementen, zoals bij takkenrillen. In actieve periode voor deze soorten (maart tot en met augustus) dient de cameraval minimaal zes weken achtereenvolgens in het gebied te worden geplaatst. De inzet van het aantal inventarisatiematerialen is afhankelijk van de grootte van het terrein. Indien op deze wijze de aanwezigheid van één of meerdere soorten wordt aangetoond, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. Indien deze soorten niet worden aangetroffen kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd zonder dat een ontheffing nodig is voor betreffende soorten.

	Bunzing	Hermelijn	Wezel
Cameraval	+	-	-
Marterbox	-	?	+
Sporenbuis	-	+	+
Nestkast	?	+	+

Tabel 2. Geschiktheid van inventarisatiemethoden voor de verschillende kleine marterachtigen (Bron: 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming', 2017).

Eekhoorn

Het voorkomen van deze beschermde soort is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn, zoals boomnesten. Tijdens het veldbezoek zijn in en net buiten het plangebied enkele boomnesten aangetroffen. Ook is de soort waargenomen net buiten het plangebied. Het is niet bekend of het eekhoornnest binnen het plangebied bewoond is. De geplande activiteiten leiden mogelijk tot fysieke aantasting of verstoring van eekhoornnesten. Nader onderzoek naar het actueel voorkomen van de eekhoorn en vervolgens het aanvragen van een ontheffing zijn noodzakelijk.

Steenmarter

Het voorkomen van de beschermde steenmarter is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het plangebied is geschikt als leefgebied en biedt mogelijk ook verblijfplaatsen voor de soort. Daarom is nader onderzoek naar het voorkomen van de steenmarter noodzakelijk, om vast te stellen of het plangebied vaste verblijfplaatsen herbergt. Voor dit onderzoek wordt een cameraval ingezet (in combinatie met het onderzoek naar kleine marterachtigen) en wordt sporenonderzoek uitgevoerd. Indien er sprake is van een vaste rust- en verblijfplaats, is vervolgens het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk.

Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor overige grondgebonden zoogdiersoorten. Wel geldt de algemene zorgplicht.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Nee → Nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Mogelijk → Nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is noodzakelijk.

3. Maken de struiken, gewassen, bomen deel uit van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Ja → Nader onderzoek naar foerageergebieden en routes van vleermuizen is niet noodzakelijk.

Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk aangezien er door de geplande activiteiten mogelijk verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes aangetast worden. Ten behoeve van de ontwikkeling van een woonwijk met 130-170 woningen worden de bestaande groenstructuren mogelijk verwijderd of aangetast en is mogelijk sprake van lichtverstoring, wat een negatief effect kan hebben op verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Nader onderzoek naar vleermuizen dient uitgevoerd te worden in de perioden 15 mei – 15 juli en 15 augustus – 1 oktober.

Amfibieën, reptielen en vissen

Het voorkomen van de strikt beschermde kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad is niet op voorhand uit te sluiten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk op te bepalen of deze soorten voorkomen in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ingrepen.

Kamsalamander

Het voorkomen van de kamsalamander is het beste vast te stellen door in het voorjaar (april – juni) naar eitjes te zoeken in de voortplantingswateren. Daarnaast dient in de periode april – augustus naar juveniele en adulte exemplaren gezocht te worden met het schepnet (bron Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus).

Poelkikker

Om vast te stellen of de soort aanwezig is dient conform het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus, 2 maal in de periode mei – juli naar kooractiviteit geluisterd, bij voorkeur in combinatie met het vangen determineren van volwassen exemplaren in dezelfde periode.

Rugstreepad

Om de aanwezigheid van de rugstreepad vast te stellen dient 3 maal in de periode half april t/m mei en half juni – begin augustus geluisterd te worden naar kooractiviteit.

Aanvullend kan in het voortplantingswater gezocht worden naar eisnoeren, larven en juvenielen met het schepnet (bron: Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus).

Afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek kan er sprake zijn van ontheffingsaanvraag voor bovengenoemde soorten.

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn overige beschermde amfibieën, reptielen en/of vissen, met uitzondering van enkele algemene soorten als bruine kikker en gewone pad, niet te verwachten in het plangebied. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroepen.

Ongewervelde dieren

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde ongewervelde dieren niet te verwachten in het plangebied. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor ongewervelde dieren.

Algemene zorgplicht

Bij werkzaamheden in het plangebied is de wettelijk vastgelegde algemene zorgplicht van toepassing. Dit houdt in dat handelingen die nadelig kunnen zijn voor wilde dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nagelaten worden of dat maatregelen worden genomen om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen. In dit kader moet rekening worden gehouden met het voorkomen van grondgebonden zoogdieren en amfibieën op en in de bodem. Bij voorkeur wordt gewerkt in de actieve periode van deze dieren (maart tot en met oktober). Daarnaast moeten aangetroffen (niet mobiele) individuen als kikkers, padden en salamanders worden verplaatst naar geschikt leefgebied in de directe omgeving.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het plangebied ligt niet in het GNN. De kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen worden niet aangetast door de geplande inrichting. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven door directe verstoringsfactoren worden niet verwacht. Ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren zijn op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van stikstofdepositie. Een AERIUS-berekening zal moeten uitwijzen of er significante negatieve effecten zijn.

Beschermde flora en fauna

Aanvullend onderzoek is ten aanzien van de te ontwikkelen woonwijk noodzakelijk voor eekhoorn, kamsalamander, kerkuil, kleine marterachtigen, poelkikker, ransuil, rugstreeppad, sperwer, steenmarter, steenuil en vleermuizen. Afhankelijk van de resultaten van dit aanvullend onderzoek is mogelijk ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet rekening worden gehouden met broedvogels. Versturende werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd.

Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet tevens rekening worden gehouden met (overige) grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Versturende werkzaamheden moeten buiten de meest kwetsbare periode (november-maart) worden uitgevoerd.

Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**
- 3 **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragscodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, ontworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten- dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten- varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
mercurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
ooievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten- varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten- varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten- varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnosaris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrium ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris)</i>	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrium w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
